

Wat een mooi sprookje

Christus Triumfatorkerk, 15 september 2019

Voorganger: ds. Jaap van den Akker

Lezing: I Samuël 17: 32-54

Komen

- Orgelspel
- Welkomstwoord door de ouderling van dienst
- Aanvangslied 'De vreugde voert ons naar dit huis' (Lied 280: 1, 2, 3)
- Moment van Stilte
- Begroeting en bemoediging
- Psalm van de zondag Psalm 51

Zingen (solo) 'Herschep ons hart' (Liedbundel 62)

Lezen: Psalm 51: 3-6a en 9

God, u bent goed,
heb medelijden met mij!
Uw liefde is groot.
Vergeef me mijn zonden,
neem mijn schuld weg,
maak mij weer schoon.

Ik weet wat ik verkeerd heb gedaan,
steeds denk ik aan mijn fouten.
Ik ben schuldig, schuldig tegenover u.

Neem mijn schuld weg,
dan kan ik weer bij u komen.
Maak mij weer schoon,
zo schoon als witte sneeuw.

Zingen (allen): 'Herschep ons hart'

- Kyriëgebed

Woord

- Met de kinderen
Gebed
Gesprek of verhaal
Lied met de kinderen 'Wat was dat? Dat was Goliath!' Opwekking voor Kids 88
- Mijn Bijbelverhaal
Imme van den Akker
Lied: 'Boek jij bent geleefd' (1 en 2)
Marieke van Vliet
Lied: 'Boek jij bent geleefd' (3 en 4)
Robin de Jong
Lied: 'Boek jij bent geleefd' (5)
- Schriftlezing: I Samuel 17: 32-40 (BGT)
- Lied 'De wijzen woorden en het groot vertoon' (Lied 1001: 1)
- Schriftlezing: I Samuel 17: 41-54 (BGT)
- Lied 'De wijzen woorden en het groot vertoon' (Lied 1001: 2)
- overdenking

Afgelopen november werd er rond het EO-televisieprogramma 'De grootste Bijbel van Nederland' de top vijf van populairste Bijbelverhalen onthuld. Onderzoeksbureau *Motivaction* had a selectieve steekproef onder ruim duizend mensen gedaan, met de vraag: "Wat is jouw favoriete Bijbelverhaal?"

Wat denk u? Welke verhalen staan er in de top vijf?

Op nummer 1 staat 'De geboorte van Jezus'. 1. De geboorte van Jezus

2. De Ark van Noach

3. De Barmhartige Samaritaan

4. David en Goliath

5. Mozes in het mandje

Prachtige verhalen. Netjes verdeeld over het Oude en het Nieuwe Testament. En Ook heel verschillend. Verhalen van kwetsbaarheid – de geboorte van Jezus en Mozes in het biesenmandje. Vertederend ook.

Verhalen over dieren. Bij kleine kinderen is de Ark van Noach ook altijd favoriet. Al die dieren die de Ark in liepen groot en klein. Er is zelfs een Playmobil Ark van Noach op de markt – al jaren een verkoopsucces. Maar ook een theologisch ingewikkeld verhaal. Want wat gebeurde er met de mensen en de dieren die niet aan boord mochten bij Noach....

De barmhartige Samaritaan is natuurlijk een prachtig verhaal. Hulp uit een onverwachte hoek. Het zet je aan het denken. Het gaat over naastenliefde. "Wie heeft er barmhartigheid bewezen aan de man die overvallen werd doorovers?" Niet de priester en de leviet, nee: de vijand, die uit een ander land met een ander geloof...

Twee verhalen uit de Top 5 hebben ook iets sprookjesachtig.

Mozes die als kind gedoemd is te sterven onder de handen van de wrede farao, hij wordt uit het kolkende water gered door nota bene de dochter van dezelfde Farao en als een prins opgevoed aan het hof en – uiteindelijk - wordt deze prins Mozes de ondergang van diezelfde farao. Het is een klassiek Grieks drama, of het heeft alle ingrediënten om een prachtige Walt Disneyfilm van te maken. En dat is ook gebeurt – er is een indrukwekkende animatiefilm over Mozes gemaakt. Het verhaal waar we vandaag nader op inzoomen, David en Goliath, heeft ook sprookjesachtige allure. Vreemd eigenlijk dat er over David nog geen Disneyfilm is gemaakt. De ontwapenende herdersjongen die koning wordt en met de prinses trouwt.

De weerloze tiener die met een simpele steen het hele vijandige leger verslaat, door met één worp de reus te doden.

Het onnozele jochie tegen dat massieve stuk ongeluk. De jongen wint het met lef, bluf en slimheid van de schier onoverwinnelijke reuze krijger. Wie niet sterk is moet slim zijn.

Is dit een sprookje? Ja en nee.

Het wordt met verve verteld. Dit prachtige verhaal. En het is duidelijk dat dit verhaal een vreemd element is in het doorlopende verhaal van Saul en David. Het lijkt of Saul vandaag David voor het eerst ontmoet, terwijl eerder wordt verteld hoe David direct na zijn zalving door Samuël naar het hof gaat om harp te spelen voor Saul. Er wordt verteld dat David het hoofd van Goliath als een soort trofee naar Jeruzalem brengt, terwijl Jeruzalem ten tijde van Saul in vijandelijke handen was en pas over enkele jaren door David wordt veroverd en tot hoofdstad wordt gemaakt...

Bovendien wordt in II Samuel 21 als David al lang en breed koning is, vertelt over dappere mannen die het tegen reusachtige Filistijnen opnamen, zoals ene Elchanan die ene Goliath uit Gat versloeg (II Sam. 21: 19). Wat klopt er eigenlijk wèl in ons verhaal uit I Samuel 17?, zo vraag je je af.

Blijkbaar deden er nogal wat legendarische verhalen de ronde over reusachtige Filistijnen die door dappere Israëlieten werden verslagen. En het lijkt erop dat een van deze legendarische

verhalen gebruikt is om hier, bij de introductie van David, ons iets te vertellen van het ware koningschap.

In de overlevering is David de grote messiaanse koning geworden. Het hele oude Testament door wordt er verlangend uitgekeken naar een nieuwe koning David, omdat het koningschap van David werd geïdealiseerd – in de eeuwen die erop volgden. Dat was de Gouden Eeuw van Israël, de tijd van David en Salomo. David was de Vader des Vaderlands. En daar werd naar terugverlangd door de Israëlieten in latere eeuwen. En dat ook deze Gouden Eeuw een zwart randje had, net als onze Gouden Eeuw, dat werd vaak vergeten.

Aan de grote koning David werden heldendaden toegeschreven, en is het nu echt onvoorstelbaar dat David als herdersjongen het zou hebben opgenomen tegen de grote blasfemische, goddeloze reus Goliath? David treed hem tegemoet zoals hij is. Niet vertrouwend op zwaarden en harnassen, maar vol vertrouwen op de God van Israël, die mensen bevrijd van goddeloosheid en in de vrijheid zet.

Nee, dat is helemaal niet onvoorstelbaar – en zo ontstond dit verhaal.

Is dat erg?

Dat lijkt me niet. Dit verhaal vertelt ons over het ware herderschap. Het ware koningschap van David zelf. Het zet de verschillen tussen David en Saul haarscherp – als in een karikatuur - uiteen. Het gaat er in dit prachtige, aansprekende, sprookjesachtige verhaal van David en Goliath niet om of alles wel historisch en logisch in elkaar zit, het gaat erom wat het verhaal theologisch aan ons wil vertellen.

En die boodschap is glashelder: “Jij komt op mij af met een zwaard en een speer, ik kom op jou af in de naam van JHWH, de God van de machten, de God van het volk van Israël, die jij durft te bespotten, Goliath!” Goliath staat voor hem met een koperen helm en een harnas. Zo ziet goddeloosheid eruit. Reusachtig, overweldigend, angst aanjagend, onoverwinnelijk. Veertig dagen lang. Tart en hoont en spot Goliath.

Kan dit bestaan? Wie neemt het op voor de God van de machten?

Waar is het geloof gebleven dat de God van Israël ons roept om mens te zijn onder zijn aangezicht? Vrij om te leven met een ieder. Groot en klein, sterk of zwak, rijk of arm. Wie vertelt deze bullebak dat in het land van God nu juist níet het recht van de sterkste heerst. Maar dat de sterkste daar juist opkomt voor de zwakste. Of sterker nog: dat dit het *Belofde* Land is. Het door God aan zijn volk geschonken land waar de zwakste en de jongste en de kleinste vaak juist de sterkste en de belangrijkste blijkt te zijn!

Is David daar niet zelf het voorbeeld van?

Is het dan niet juist logisch dat David de persoon moet zijn die deze brute stem van arrogantie en machtswellust het zwijgen oplegt.

Ja!

En dus gebeurt het.

David stapt naar voren.

Gewapend met zijn geloof. De God die het kleine ziet en op waarde schat.

David draagt de wapenuitrusting van God: de waarheid als gordel om je middel. De gerechtigheid als harnas om je borst. Vrede als sandalen aan je voeten. Het geloof als schild. Zoals Paulus dat eeuwen later zal omschrijven in zijn brief aan de christenen in Efeze.

David treedt het kwaad tegemoet als zichzelf. Als herder. Als kind van God.

Hij heeft geleerd dat geweld niet met geweld wordt overwonnen. Vijf steentjes moeten voldoende zijn, alsof hij de vijf boeken van Mozes in zijn herderstas stopt.

Eén steentje blijkt al voldoende te zijn. Het geweld gaat aan geweld ten onder. Goliath valt uiteindelijk in zijn eigen zwaard.

Een sprookje?

Nee natuurlijk niet.

Een geloofsverhaal.

Een verhaal dat ons leert om vertrouwen te hebben in God.

Om het te durven: jezelf te blijven. Te blijven kiezen – ook tegen de stroom in. Te vertrouwen op wat de Bijbel ons leert, wat je geweten je influistert.

Een voorbeeld van hoe het kan. Ontwapend, kwetsbaar op iemand toetreden en niet beschadigd worden, niet het onderspit delven.

Zulke verhalen hebben we nodig om het vol te houden, als we wel gekwetst worden. Om te ontdekken waar wij de winnaar zijn, zelfs als macht en arrogantie lijken te zegevieren.

Zulke verhalen moeten we elkaar blijven vertellen, om het messiaanse in ons leven aan te wijzen. En elkaar te bemoedigen als gelovigen in het spoor van David, in het spoor van Jezus, op de messiaanse weg. Amen.

- Muzikaal intermezzo

Antwoord

- “You raise me up’ Annika en Christian

- Geloofsbelijdenis

Ik geloof in God,
die niet van steen is,
maar die hart heeft voor mensen.

Ik geloof in God, die ik niet kan zien,
maar die zichtbaar wordt
als ik me liefdevol inzet voor anderen.

Ik geloof in God,
die niet sterk is,
die lijden en geweld niet kan verhinderen,
maar die wel wil dat wij mensen die lijden ondersteunen,
dat wij zoeken naar vrede en gerechtigheid.

Ik geloof in God,
die mild en ruimhartig is,
maar streng voor ieder die mensen uitsluit,
wegstoot vanwege huidskleur, afkomst of geslacht.

Ik geloof in God
die ons een eigen verantwoordelijkheid heeft gegeven
en die wil dat wij deze aarde leefbaar maken.

Ik geloof in God
die mensen aanmoedigt
om het goede te doen.

Ik geloof dat vanwege Jezus Christus,
die ons heeft laten zien wat echte liefde is
en wiens Geest nog altijd onder ons doorwerkt. Amen

- Aftredende ambtsdragers
- Lied: “Dank, dank nu allen God”(lied 704: 3)
- Dankgebed en voorbeden, stil gebed, Onze Vader

- Collecte (1^e, 2^e, evt. deurcollecte: zie Zondagsbrief)

Gaan

- Slotlied 'Ga met God en Hij zal met je zijn' (Lied 416)
- Zegen, gevolgd door gezongen "Amen"
- Orgelspel